

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Referanse

2011/10969-KARVA

Dato

25.01.2012

Utredning av frafall på studieprogrammet bachelor i human ernæring

Programutvalg for ernæring fikk 27.09.2011 i oppdrag å utrede og komme med forslag til konkrete tiltak som kan hindre eller begrense frafallet av studenter på bachelorprogram i human ernæring (sak 2011/10969).

På PU-møte 28.09 ble oppdraget fra fakultetet diskutert. Det var en klar oppfatning blant medlemmene at frafallet i stor grad skyldes overgang til medisinstudiet og at et viktig tiltak vil være å hindre innpassing av emner ved overgang.

For å kartlegge og dokumentere årsaker til frafall ble utvalget enig i å gjennomføre:

- en kort spørreundersøkelse blant tidligere studenter på bachelor
- ta ut rapporter fra Felles studentsystem (FS)
- få en oversikt over UiOs tiltak ved tilsvarende utdanningsprogram
- gjennomgang av mulige tiltak med involverte institutter

Det videre utredningsarbeidet ble fordelt på medlemmene. Studentrepresentantene gjennomførte spørreundersøkelse, mens administrative representanter samlet datamateriale fra FS og kontaktet UiO for gjennomgang av deres tiltak i forbindelse med frafall på integrert masterprogram i klinisk ernæring. Institutt for biomedisin ble kontaktet for møte i desember.

Spørreundersøkelse blant studenter

I løpet av høsten 2011 ble det gjennomført en spørreundersøkelse blant alle studenter som ikke fullførte bachelor i human ernæring. Kriteriene for å være med i undersøkelsen var at studenten tok minst en eksamen ved bachelorgraden, det vil si at studenter som sluttet uten å ta noen eksamener ble ekskludert.

I spørreundersøkelsen ble det spurt om hvorfor studenten sluttet på studiet, når i studieløpet studenten sluttet og eventuelt hvilke tiltak/forbedringer som kunne ført til at studenten ikke hadde sluttet.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det medisinsk-odontologiske fakultet
Telefon 55582086
Telefaks 55589682
post@mofa.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Bergen

Saksbehandler
Karen Lovise Valsø
+47 55 58 25 35

Undersøkelsen ble sendt ut til 80 tidligere studenter hvor av 43 svarte. Blant de 40 som svarte hadde 35 startet på medisin eller odontologi. 8 av de som svarte mente at forbedringer kunne forhindre frafall. Majoriteten av studentene sluttet i andre eller tredje semester.

På spørsmål om eventuelle tiltak eller forbedringer ville kunne hindre dem fra å slutte på studiet, kunne svarene i hovedsak deles inn i to kategorier:

- Styrke ernæringsfagene
- Styrke administrasjon og koordinering av studiet

Tiltak:

Styrking av det vitenskapelige miljøet: Det har allerede blitt gjennomført store tiltak for å styrke ernæringsfagene og studiet som helhet. I 2010 ble det ansatt to professorer i ernæring, Jutta Dierkes og Jan van den Broeck. Høsten 2011 ble Eirik Degerud ansatt som stipendiat.

Økte økonomiske ressurser: Ernæringsfeltet mottar donasjon fra Trond Mohn-stiftelse i 2012. Donasjonen legger grunnlag for videre styrking av det vitenskapelige miljøet knyttet til ernæringsstudiet. Midlene har blant annet gått til opprettelse av en samarbeidsgruppe innen klinisk ernæring mellom MOFA og Helse Bergen. Mandat er å forbedre samarbeidet innen klinisk ernæring, organisere seminarrekke og ernæringskonferanse. Det er likevel viktig at fakultetet ser på mulighetene for å sikre langsiktig sikkerhet i forhold til de økonomiske ressursene knyttet til ernæringsprogrammene.

Senter for ernæring: Prof. Jutta Dierkes og instituttleder ved institutt for indremedisin prof. Per Bakke har lagt frem for fakultetet en skisse for dannelse av et senter for ernæring. Dannelsen av et senter ses som et samlende og identitetsskapende tiltak for hele ernæringsmiljøet, både for vitenskapelig ansatte og studenter (pr. i dag er vitenskapelig og administrativ stab plassert på Lab-bygget, brakkebyen, hjerte, gastro, CIH, NIFES, Biomed etc.). Planene følges opp i 2012.

Revisjon av bachelorprogram: De siste to årene har det i PU og ved samlinger av alle emneansvarlige blitt diskutert revisjon av bachelorprogrammet. PU vil arbeide videre med revisjon i løpet av 2012 og komme med en beslutning i forhold til endringer.

Søkere med ernæring som 1.valg

På bakgrunn av høye frafallstall er det avgjørende å se på hvilke studenter som blir tatt opp på studiet for blant annet å se på hvor mange studenter som ved opptak har til hensikt å fullføre studiet. Hvis vi ser på hvilke prioriteringsvalg de har lagt inn da de søkte studiet via Samordnet opptak, får vi følgende tabell:

Opptaksår	Antall søkere med ernæring som 1. valg	Antall kvalifiserte søkere 1. pri	Antall kvalifiserte søkere som fikk tilbud 1. pri	Antall søkere som takket ja til plass 1. pri	Uteksaminerte etter 3 år (totalt)
2007	47	26	12	11	13
2008	38	21	6	5	12
2009	91	44	3	3	14
2010	71	44	9	7	8

2011	71	46	19	15	20
2012	77	64	19	16	
2013	68	71	21	17	
2014	71	68	30	22	

Av tabellen ser vi at av de 71 søkerne med ernæring som 1. valg i 2011, var det kun 46 som var kvalifisert, av disse var det 19 som fikk tilbud og av disse igjen 15 som takket ja til plassen.

Kullene 2008-11 til 2010-13 har under 10 studenter som hadde ernæring som 1. valg da de søkte om opptak. Tallet er noe høyere i 2011, men her har også antallet studenter tatt opp på studiet økt.

På kull 2011 har under halvparten av studentgruppen ernæring som 1. valg.

Det fremkommer også av tabellen at det er mange kvalifiserte søkere med ernæring som 1. valg, men av denne gruppen er det relativt få som får tilbud. Det er sannsynlig at karaktersnittet trekkes opp fordi søkere med medisin som 1. valg inngår i søkergruppen til ernæringsstudiet og gis opptak.

Tallene avdekker også at det er flere en de med ernæring som 1. valg, som blir i studiet. Det kan skyldes at de ikke fikk opptak til medisinstudiet, men det er også en reell mulighet for at de kan ha fått økt sine interesser for fagfeltet i løpet av første og andre studieår.

Tiltak:

Mulighetene for overgangen mellom ernæring og medisin må begrenses. PU har sett på flere ulike muligheter etter dialog med Universitetet i Oslo og Institutt for biomedisin her ved UiB. Se påfølgende punkter.

Endringer av ernæringsstudiet ved UiO

Integrert masterprogram i klinisk ernæring (tidligere bachelor + master) har hatt tilsvarende utfordringer med stort frafall av studenter i løpet av de 2 første studieårene. Den største andelen av studenter som faller i fra søker om opptak til medisinstudiet. UiO har fra våren 2012 satt i gang en del tiltak for å endre trenden:

- Ernæringsstudenter som senere søker om opptak til medisin, vil ikke lengre få godkjent 1. semester. Nye studenter får skriftlig informasjon om dette når de begynner.
- Det foretas suppleringsopptak i 4. semester. Opptakskravet er 90 stp, hvorav 10 stp fysiologi, 10 stp generell kjemi og 30 stp biokjemi/biologi/cellebiologi.
- Ernæringsstudentene følger felles undervisning, men har egen tilpasset eksamen og egne PLB-grupper.
- Ernæringsfagene har blitt styrket. «Myke» emner har blitt erstattet av mer klinisk rettede emner.

UiO gikk også over til integrert masterprogram i klinisk ernæring fra høsten 2011.

Tiltak:

Egen eksamen for ernæringsstudentene: ved å styrke ernæringsfagene og ernæringsperspektivet i de basale fagene det første studieåret, kan ernæringsstudentene få en egen eksamen. Det vil gi et større skille mellom medisin og ernæring i form av å øke ernæringsstudentenes studieidentitet og hindre at første studieåret fra ernæring kan inngå i medisingraden.

Suppleringsopptak: ernæringsstudiet ved UiB mister også flest studenter i 2. og 3. semester. Opptak i 4. semester bør derfor vurderes. Det er likevel sannsynlig at UiO har større utbytte av denne ordningen, da en andel av de studentene som blir tatt opp i suppleringsopptaket kommer fra UiB.

Innspill fra Institutt for biomedisin

Utvalget ved programutvalgsleder gikk 18. januar i møte med Institutt for biomedisin. IBM er ansvarlig for de basale fagene som det undervises i 1. studieår på ernæring og medisin. Agenda for møte var å få innspill fra IBM på hvilke muligheter som finnes for å hindre frafall fra bachelor i human ernæring.

Det ble enighet i møte om at PU-leder og emneansvarlig for BIOBAS tar en gjennomgang av emnet for å utrede hvilke faglige behov ernæringsstudentene har. På bakgrunn av denne utredningen vil det bli grunnlag for å se på mulighetene for en egen eksamen for ernæringsstudentene.

Oppsummering og forslag til tiltak

Hvilke tiltak kan og bør settes i gang:

Noen tiltak som allerede er satt i gang:

- Ansettelse av to professorer i ernæring og en stipendiat.
- Dannelse av forskningsgruppe.
- Opprettelse av samarbeidsgruppe inne klinisk ernæring for forskning og formidling.

Overgang mellom ernæring og medisin:

- Gi egen tilpasset eksamen i BIOBAS for ernæringsstudentene, som UiO.
- Ikke lengre innvilge dobbel studierett ved overgang fra ernæring til medisin. Noe som vil resultere i at studenter vil kunne måtte vente et år før de kan få begynne på medisinstudiet.
- Fjerne godkjenning av 1. semester for studenter som søker overgang til medisin.
- Foreta suppleringsopptak i 4. semester, som UiO.

Identitetsoppbygging:

- Følge opp planer om et Senter for ernæring, som vil være en del av et større identitetsskapende arbeid.
- Bedre samlokalisering av både studenter og vitenskapelig stab.
- Styrke studentmiljøet ved blant annet å gi dem egen lesesal.
- Danne alumnusgruppe.

Det vil være viktig for Fremtidens fakultet at ernæringsstudiet blir mer synlig utenfor MOFA:

- Presentasjon av ernæringsstudiet på nett
- Danne alumnusgruppe
- Vise til mangfoldet av masterprogram og muligheter utover klinisk ernæring.

Vennlig hilsen
Prof. Jutta Dierkes
Programutvalgsleder

Karen Lovise Valsø
førstekonsulent